

Tanulságos igék a Prédikátor könyvéből

A szegénység meglátásához jó szem kell. Ma sokan csak azt látják, hogy sorra épülnek az áruházláncok, az utakon új kocsik száguldoznak. De ki látja a kisnyugdíjasokat, a tengődőket, a munkanélkülieket? A prédikátor viszont lát, s megindul a szíve az emberek nyomorúságán.

2.

Reformációi emlékmű Bukarestben

3.

Élni kell a talentumokkal

8.

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

ÜZENET

XXXIII. ÉVF. • 11. SZÁM
2022. JÚNIUS 1.
ÁRA 1,50 LEJ

Új magyar pünkösdt!

Korunk az elképesztő egyoldalúságok korszaka. Egyoldalúan úgy igyekeznek élni az emberek, mintha nem lenne holnap, és csak ez az orruk előtt látható világ létezne. Úgy gyúrkák a testüket konditeremben s más módon, mint ha csak test lenne az ember. Egyoldalúságukat hosszan lehet sorolni. Márpedig az ember test és lélek, múlt és jövő, férfi és nő, egyén és közösség, látható és láthatatlan valóságok egysége. Mit tehetünk a jövőért már ma, hogy emberibb és élhetőbb legyen? Ehhez adta Isten az ő Lelkét, hogy megtanítsa olyan dolgokra, amelyek nélkülözhetetlenek, s hogy legyen megbízható idegvezetőnk a jövő felé. Egyre inkább az lesz pandémiás válsággal meggyötört világunkban a felismerés: Szentlélek nélkül nincs jövő. Lélek által épített kultúra, létforma nélkül csak lelketlen, embertelen, jövőtlen idők jönnek.

Az első pünkösdről szóló tudósításban Lukács, a kitűnő megfigyelő orvos leírja, hogy a bábeli nyelvzavarral, meg nem értéssel, mellébeszéléssel szemben a pünkösdi nyelvcsodában mindenki a maga nyelvén hallotta, értette meg ugyanazt, mégpedig Isten nagyságos dolgait.

5.

Pünkösöd. A festményt egy Bernard von Orley-tanítvány készítette (1530 körül)

A keresztyén szabadság

A 21. század kezdetén gyarapodni és erősödni kezdtek olyan csoportosulások, amelyek tehernek érzik az isteni elgondolást az életről, a családról, az együttlétről, az ünneplésről. Szabadulni akarnak a hagyományos erkölcsi rend alól, és olyan tüzet gyújtanak meg, amely nem melegít, amelynek semmi haszna nincs, de veszedelmes fordulatot okoz. A csoportosulások fellelhetők a sportarénák lelátóin, a parlamentépületek páholyain, a gyűléstermek székein, különféle rendezvények sorai között és még sok helyen. Európában az Istennek megfelelő élet helyett a magamnak való megfelelés terjed, a „nekünk minden szabad” igyekszik lábra kapni. Az Istentől elszakadtak számára ez magától értetődő, de az Istennel kapcsolatban levők számára elfogadhatatlan. Az Isten elgondolásával ellenkező életfelfogás a létezés véghatárához jutathat el.

3.

Ahol az Úrnak Lelke

Pünkösdi beszélgetés Oláh Mátyás kisbácsi lelkipásztorral

Pünkösöd sokak számára megfoghatatlan. Az ünnep eredetéről, fontosságáról, a hozzá kötődő hagyományokról, ünnepkörökről, Szentháromság vasárnapjáról beszélgettünk Oláh Mátyással, a Kolozsvár mellett található Kisbács lelkipásztorával.

4.

Tanulságos ígék a Prédikátor könyvéből 4.

Régi király, új király

A prédikátor el van csüggedve, a halottakat dicséri, azokat, akik nem születtek meg. Olyan ez, mint amit Jézus mond az utolsó időről, amikor ilyenek hangzanak el: boldogok a meddők, a méhek, amelyek nem születtek és az emlékek, amelyek nem szoptattak. Már sok ember szájából hallottam e keserű mondatot: bár meg se születtem volna!

Ha jól odafigyelünk, látjuk, hogy a prédikátor kijelentései nem egy általános világfájdalomból fakadnak. Meg kell vizsgálnunk tehát, miért mondja: boldogok a halottak, a meg nem születettek. Az igazságtalanság az oka mindenkinek. Ez az igazságtalanság nem őt érte, hanem másokat. A prédikátor nem általános igazságtalanságok miatt szenved, hanem egy társadalmi, szociális jelenség miatt. Vannak, akik nyomorgattnak, könnyeket hullatnak, és nincs vigasztalójuk. Vagyis nem egy rezignált ember beszél, hanem olyan, aki szenvedélyesen küzd az emberek jogaiért, az elnyomottak, a gyengék, a szegények jogaiért.

Már pusztán a tény is figyelemre méltó: a prédikátor meglátja a szegények, a sírók, az elnyomottak nyomorúságát. Hiszen ő maga nem szegény és elnyomott, hanem gazdag. Az ilyeneknek nem szokták meglátni a szegények nyomorúságát, nem szoktak törődni mások bajával. A prédikátor szerencsés kivétel e sorban. Az, hogy ő meglátja az igazságtalanságot, nem kisebb csoda, mint amikor Jézus a vakoknak visszaadta a szemük világát.

Valószínű, hogy azoknak, akik a prédikátor közelében vannak, akik hatalmasok és gazdagok, nem tetszik, hogy ő e dolgokat nyilvánosan kimondja. Az ilyen beszédetől félnek, mert akkor a szegények, elnyomottak veszélyessé, lázadóvá válhatnak. E részben tanúi vagyunk annak, hogy egy gazdag és hatalmas ember a szegények pártjára áll, meglátja az igazságtalanságot, s próbál is tenni valamit annak megszüntetése érdekében. Mert a szegénység meglátásához jó szem kell. Ma sem látják sokan,

A tény is figyelemre méltó: a prédikátor meglátja a szegények, a sírók, az elnyomottak nyomorúságát. Hiszen ő maga nem szegény és elnyomott, hanem gazdag.

csak azt, hogy sorra épülnek az áruházláncok, az utakon szebbnél szebb nyugati kocsik száguldoznak. De ki látja a kisnyugdíjasokat, a minimálbéren tengődőket, a munkanélkülieket? A prédikátor viszont lát, s megindul a szíve az emberek nyomorúságán. Ugyanaz történik vele, mint Jézussal, aki látván a sokaságot, megesett rajtuk a szíve, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélkül való juhok.

Ezek után a prédikátor két embertípust ábrázol. Az egyik az irigykedő, aki mindig több akar lenni, és többet kíván magának másoknál. Az ilyen, amikor látja, hogy a másik nagy házat épített, ő még nagyobb akar magának, még a temetőben is mindenkinél nagyobb és díszesebb sírt akar magának készíttetni. Az ilyen állandóan hajszolja magát, a munkásaival szemben kegyetlen és szeretetlen. Isten nem akarja, hogy mi szünet nélkül dolgozzunk, mert az ilyen munka az ördögtől való. Isten nagy kegyelme, hogy ő egy nyugalmi napot adott, amikor rá kell figyelniünk.

A másik embertípus a magányos, az egyedülálló. Jaj az egyedül valónak. Van, aki tudatosan választotta ezt az életmódot, mert nem kellett neki házastárs, gyermek. Más kényszerből került ebbe a helyzetbe, nem adatott neki társ, vagy már elvétellett tőle. Az ilyennek a prédikátor azt tanácsolja, keressen magának közös-

„Azt is láttam, hogy sok elnyomás történik a nap alatt. Ezért boldogabbnak mondom a halottakat, akik már meghaltak, mint az élőket. (Préd 4,1–2)

séget, ma úgy mondanánk, gyülekezetet, ahol társakra találhat.

A végén a prédikátor próbál megoldást találni az igazságtalanság kérdésére. Az lenne a megoldás, ha megváltoztatnánk a társadalmi berendezkedést, hogy forduljon egyet a kerék: akik fenn vannak, lekerüljenek, akik pedig lenn vannak, felkerüljenek? Erre ő elmond egy történetet, miszerint létezett egy önféjű, öreg király, aki senkire sem hallgatott. Azt felváltotta egy bölcs ifjú, aki lenről jött, a börtönből, s úgy lett király. Eleinte mindenki rajongott a szegénységből jött királyért, hogy forradalom történt, s végre minden jóra fordul. De nemsokára jött a kiábrándulás, mert a lenről jött ifjú király ugyanazon hibákat követte el, amelyeket elődje. A rendszer megváltozott, de az ember a régi maradt.

Hát semmit sem lehet jóra változtatni, minden marad a régiben? A sírók könnyei soha nem fognak felszáradni, az erősek, a gazdagok örökre elnyomják a gyengéket, a szegényeket? Mégis igaza van a prédikátornak, aki a halottakat dicsérte, és azt mondja, annak a legjobb, aki meg se született?

A prédikátor e kérdésre nem tud válaszolni, mert nem is válaszolhatott. Az Ószövetség nem tud megnyugtató választ adni. Ő csak sejthette, remélhette, hogy ezer év múlva megszületik az a Fiú, aki valóban alulról jött, mert az istálló mélységében született. Ő lett az igazi, a nagybetűs Király. Mi tudjuk, hogy ezzel a Királlyal elkezdődött a gonoszság megszűnése, s vele elkezdődött egy új országnak, Isten országának az építése. Ez az ország igazság, békesség és Szentlélek által való öröm.

Mi még a régi világban élünk, de már ennek az újnak a polgárai vagyunk, s ennek erőit, áldásait vihetjük bele a régi világba. Mert ez a király él és uralkodik, de uralkodásának nem lesz vége, hanem kiteljesedik azon az új égen és új földön, amit Jézus hoz magával az ő eljövetelekor. Mi ezt várjuk, ennek a jegyében élünk és dolgozunk hittel, jó reménységgel.

Kórházlelkészek Erdélyben

• KOLOZSVÁR

Buzogány Emese, Megyei Sürgősségi Klinika
Elérhetőség: e-mail: buzoganyemese@gmail.com,
tel.: 0740-368663

Balogh Gyöngyi, Onkológia

Elérhetőség: e-mail: gybalogh@gmail.com,
tel.: 0740-295770

Erdélyi Tünde, III-as belgyógyászat

Elérhetőség: e-mail: erdelyitunde68@yahoo.com,
tel.: 0731-159892

• MAROSVÁSÁRHELY

Korodi Csaba, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: csabakorodi62@gmail.com,
tel.: 0723-331317

Lakatos Gabriella, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: lakatos.gabriella@gmail.com,
tel.: 0746-091941

• BRASSÓ

Magyar János, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: magyariioan@yahoo.com,
tel.: 0721-564553

• BÁNFFYHUNYAD

Lukács Margit, Városi Kórház

Elérhetőség: e-mail: lukacsmanyika@yahoo.com,
tel.: 0724-056691

• SEPSISZENTGYÖRGY

Orbán Edit, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: edit.orban@yahoo.ca,
tel.: 0729-807973

| LŐRINCZ ISTVÁN |

Agnus Rádió

24 órán át a világhálón

www.agnusradio.ro

88,3 MHz-en

03-08 és 12-15 óra között
Kolozsváron

A keresztyén szabadság

1. | Ám az ő törvényének megfelelő élet előre visz, és biztosítja a békés együttélést, a fennmaradást, a jövőt.

Jézus szerint, aki keres, talál, aki zörget, annak megnyílik az út. Ezen pedig az ember az életre, az erkölcsi rendre, a viselkedésre nézve kiapadhatatlan friss forrásra lel, és rádöbben: más forrásra nincs szüksége. Jézus az örök élet vizének buzgó forrása és ajándékozója. Benne a hívó keresztyént semmilyen elmélet és áramlat az élet értelmezésében meg nem rendítheti, mert ő ad meghatározó értelmet az egyéni és a közösségi életnek.

A nagy reformátortól, Kálvin Jánostól kölcsönzött gondolat – a keresztyén szabadság fogalma – segítségünkre lehet a szabadság helyes értelmezésében. Ez a szabadság nem a bűn által megromlott emberi természet gáttalan kibomlásában, kifejlesztésében és gyakorlásában áll. A keresztyén ember szabadsága Isten szeretetével való önkéntes és teljes szívből való szolgálat.

A társadalmat megszentelő erők egyike Isten szeretete. De csak úgy, ha engedjük őt bennünk munkálkodni. Ha gondolatainkat, beszédünket és cselekedeteinket ő irányítja. Anynyira vagyunk Isten gyermekei, amennyiben a tőle kapott szabadsággal élünk és cselekszünk függetlenül a körülményektől, amelyek körülvesznek.

Szabadságunkat Krisztus által és érte kaptuk. A keresztyén ember az Istentől kapott szabadsággal úgy él, mint általa megváltott, megigazított, szolgálatra elhívott gyermek, mint a föld sója és a világ világossága, annak hatalmas dolgait hirdeti, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el (1Péter 2,9).

Istennel szembeni engedetlenségünkkel gúnyt űzünk a kapott szabadságból, és elvesztjük azt. Enélkül az Istentől nem megengedett, általa nem akart és elfogadott lehetőségnek adjuk át magunkat. A keresztyén szabadság azt a határt jelenti, amelyen belül nem érvényesülhet Isten ígében kívül más gondolat és üzenet. A szabadság szigorú Istenhez kötöttséget jelent. Ez azt eredményezi, hogy ami mások számára magától értetődő, az Isten embere számára nem természetes, és nem magától értetődő. Ezért keres más utat, vagy ellenáll a feléje hullámozó állapotnak, a romlandó és romboló erőknek. A világ lelkeinek hatalmától és erőitől való szabadság a belső ember ereje által valósul meg, annak a belső embernek az ereje által, amelyben nem mi, hanem Krisztus él.

E világi lelkekből való kivezető út az imádság: Uram, légy segítségül az én hitetlenségemben! A hit Isten igazságát vi-

szi diadalra. Az lesz meg, amit Isten akar, és életünk általa való élet lesz, nem káosz. A hit az a meggyőződésünk, hogy Isten az ő ígéje által magához kapcsol. Hit nélkül meggyengül elhívásunk, és erőt vesznek rajtunk olyan dolgok, amelyek számunkra tiltottak, mert az élet rendjével és az isteni törvénnyel ellenkezők. Úgy leszünk az általa elgondolt dolgok megtartói, ha az ő akarata lesz meg. Csak a vele való szoros kapcsolatban léte-zünk igazán, mert igaz beszédünk és helyes cselekedetünk a vele való kapcsolat elfogadását jelenti.

Isten az ő Szentlelkével azért akar bennünk munkálkodni, hogy a Jézushoz való hasonlóságunk megtörténjen. Általa születik meg az új ember, akin keresztül megújul a világ.

A keresztyén szabadság a mi szép pályánk, amelyet kitartással futhatunk meg, megharcolva a hitnek szép harcát az örök élet elnyerésének bizonyosságával. A harc nem kilátástalan annak, aki Krisztusban van, mert az meghalt a bűnnek, és él Istennek (Róm 6,11). Szabadságunk van arra, amire az Úr minket Krisztus által szabaddá tett. A Szentlélek ereje által abban kell megállni rendíthetetlenül, hogy ne kerüljünk szolgásgáznak igájába. A keresztyén szabadság a világ kényszerítéseitől való függetlenséget jelenti és teljes valónk szerinti odaszánást Istennek kedves áldozatul. A keresztyén ember Istentől függ, mert övé a hatalom mennyen és földön, és csak általa lehet örök élete, üdvössége.

| SZÉKELY JÓZSEF ny. lelkipásztor |

Reformációi emlékmű Bukarestben

A reformációnak szentelt emlékművet lepleztek le május 4-én. A Calvineum református gyülekezet és a bukaresti városháza jóvoltából készült szobor az egykori református templom helyén állva a vallási tolerancia és a reformáció 500 éve előtt tiszteleg. Az emlékművet állító gyülekezet templomában tartott ünnepi istentiszteleten Kató Béla püspök hirdette az ígét.

A püspök szerint az emlékezésnek a múltba és a jövőbe is kell tekintenie. Ma már egyes nyugati egyházak szerint a reformáció csak történelmi esemény, nincs mit kezdeni azzal a korrall. „Amikor az elmúlt időszakot értékeljük, ez legyen előttünk: minden, ami történt, minden, amit elértünk, egyedül Isten akaratából lett, egyedül övé a dicsőség” – hangsúlyozta

Fotók: Kiss Gábor

Az emlékmű a két nagy reformátor arcképét és az öt solát tartalmazza

Kató Béla. Rámutatott: ha próbáljuk leltározni a múltat, nincs miért szégyenkeznünk, hiszen az európai gazdaság, kultúra, társadalom alakításában vitathatatlan szerepe volt a reformációnak. Ezért fontos továbbra is tanulmányozni a reformátorok hagyatékát, tovább haladni a Kálvin által megfogalmazott úton. A reformátorok felismerték koruk égető helyzetét, és az evangélium szerint próbáltak választ adni a világ kérdéseire – erre van szükség ma is, hogy legyen hite és ereje az egyháznak a Bibliából felismert igazság fényében választ találni a világ gondjaira. Az ünnepségen Németh Zsolt, a magyar Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke elmondta: minden tekintély csak akkor hiteles, ha Jézus a forrása. A reformáció ezért a hiteles tekintélyért harcolt, és ma újra harcba kell szállnunk érte, hiszen a világ egyre inkább megkérdőjelezi. A Nyugattal ellentétben nem tekintjük múltnak és elavultnak mindazt, amit Luther és Kálvin képviselt. „Abban a reményben újítottunk fel több ezer templomot a Kárpát-medencében, hogy zengjen bennük az evangélium, és Krisztus újra reformálja hazánkat és Európát” – fűzte hozzá.

| B. G. |

Ahol az Úrnak Lelke

Pünkösdi beszélgetés Oláh Mátyás kispácsi lelkipásztorral

1. | – Mit ünnepel a keresztyén egyház pünkösdkor?

– Pünkösöd nem a legrégebbi ünnepünk. Az őskeresztyéneknek nem voltak ünnepeik. Istentiszteletük középpontjában a húsvéti történéseket találjuk, megemlékeztek Jézus haláláról és feltámadásáról. Később alakult ki a karácsony és a pünkösdi ünnepe. Ez utóbbi a 4. században kezdett jobban elterjedni. Az első említés az elvirai zsinat kánonjából maradt ránk Kr. u. 305-ből. Az őskeresztyén gyülekezet pünkösödnek nevezte a húsvét utáni ötvennapos időszakot. A neve is innen ered, a görög pentekontából, amely ötvenet jelent, ezt vette át az angolszász világ és rajtuk keresztül más is. Mi is ezért nevezzük pünkösödnek, mert húsvét után ötven nappal ünnepeljük. A feltámadást követő 40 napra történt a mennybemenetel, és tíz nappal később pünkösöd.

– Melyek az ünnepkörök?

– A katolikusok két ünnepkört tartanak számon, a karácsonyi és a húsvéti, viszont ezek nem fedik le az egész évet. Egy másik fel fogás szerint Szentháromság vasárnapjától adventig ünneptelen félévről beszélnek. Szénási Sándor *Ünnepünk* című könyvében az egyházi évet három ünnepkörre osztja fel, s így az egész évet lefedi. A pünkösdi ünnepkör mennybemeneteltől tart az örökkévalóságra való kitekin tés vasárnapjáig, ebbe beletartozik pünkösöd után Szentháromság vasárnapja, majd újke nyér, újbor és végül a reformáció ünnepe.

– Mit tanít a Biblia pünkösdről?

– Az ünnep alkalmából arra emlékezünk, hogy az apostolokra kitöltetett a Szentlélek. Mindez Az apostolok cselekedeteiről szóló könyvben van leírva. Ez ellentéte a Bábel tornya történe tének, amikor Isten összezavarta a nyelveket. Első pünkösöd alkalmával Szentlélek hatására mindenki saját nyelvén hallotta szólni az apos tolokat.

– Miért tűnik úgy, hogy pünkösöd mintha mostohaünnepe lenne az egyháznak?

– Szénási Sándor is megfogalmazta, hogy modern korunkban fenyeget harmadik sátoros ünne pünk jelentőségének elhalványodása, félt, hogy majális, kirándulás, természetjárás lesz belőle. Ugyanakkor hangsúlyozza: pünkösöd fontos ünnepe a keresztyénségnek, ekkor emlékezünk a Szentlélek kitöltetésére, amely Jézus közöttünk levő jelenlétét érezteti velünk. Isten Szentlelke által segít minket abban, hogy megértsük az ígét, és lelkesedni tudjunk az evangélium üzenetért.

– Mire emlékezünk az ünnepen?

– Amellett, hogy Szentlélek kitöltetéséről beszélünk, tudnunk kell, hogy e nap az egyház születésnapja. Ekkor jött létre az első keresztyén közösség, mintegy háromezren tértek meg az apostolok igehirdetése nyomán. Pünkösdkor emlékezünk arra is, hogy Isten Szentlelke tartja egyben, alakítja és erősíti közösségként is a keresztyéneket.

– Mit tudhatunk a Szentlélek személyéről?

Fotó: Kiss Gábor

A kispácsi lelkipásztor évekkor ezelőtt csellótanárként is tanított a kolozsvári zeneiskolában

Szentlélek egyenlő személy az Atyával és a Fiúval. Az ő személye által Isten személyesen is jelen van életünkben, személyessé teszi a hitet. Az Úr általa munkálkodik a világban. Nem tudjuk, merre tartunk, de azt igen, hogy amennyiben rá figyelünk, és átadjuk magunkat neki, akkor életünk helyes irányba tart.

– Melyek az ünnep szimbólumai? Milyen hagyományok kötődnek hozzá?

– A történelem folyamán fontos jelképe volt a pünkösödnek a tűz. A középkorban olyan szokás létezett, hogy a templom padlásáról tűzcsóvát engedtek a templomba. Aztán persze rájöttek, hogy ez igen veszélyes, ezért idővel inkább rózsaszirmokat borítottak a gyülekezetre. Később ez is elmaradt. A katolikus és evangélikus egyházban a piros liturgikus szín őrzi ennek emlékét. Ami megmaradt a régi időkben, az a templomnak zöld ágakkal való díszítése. Egyes helyeken még mindig él e szokás. Nálunk Kispácsban pünkösöd előtti (váró)vasárnapon szokott lenni a konfirmálás. Ilyenkor a fiatalok kitakarítják és nyírfaágakkal díszítik fel a templomot és környékét. Igaz, a legutóbbi alkalommal ez elmaradt.

Pünkösdkor több nem vallási jellegű szokásról tudunk. Sokak számára ismerős lehet a pünkösdi királyválasztás, amelynek során egy-egy falunak a legényei maguk közül pünkösdi királyt választanak ügyességi feladatok alapján. A királyság egy évig, a következő ünnepig tart. A pünkösdi király ebben az időszakban ingyen vehet részt a mulatságokon, nem kell fizetnie az italért, a többi legény pedig a „szolgálatába szegődik”. Sokan hallottak a májusfa állításáról is. Régen a legények annak a lánynak a háza elé, akit szerettek, májusfát állítottak, vagy pünkösdi rózsát vittek az ablaka alá. A lány azzal válaszolhatott, hogy pünkösdi kalácsot küldött

vissza a legénynek. Számos más udvarláshoz kötődő szokás létezik pünkösöd környékén, ez az időszak az, amikor a természet kivirágzik, és a fiatalokban a szerelem is lángra lobban.

– A Szentháromság három személyből áll, az Atyából, Fiúból és Szentlélekből. Ehhez is kötődik vasárnap.

– Fontos a három sátoros ünnepünk, de az is, hogy mi történik az előtt és után is. A pünkösöd előtti időszakot Szentlélek kitöltetése öröme nek kell áthatnia. Abban a bizonyos 50 napban, amely húsvét és pünkösöd között telt el, az őskeresztyén egyházban tilos volt böjtölni. A terdelés helyett mindenki állva imádkozott.

A pünkösöd utáni Szentháromság vasárnapja mintegy lezárja és megkoronázza az addig eltelt időt. Ezen arról emlékezünk meg, hogy Isten egy valóság, de három személy alkotja. Ezt viszonylag később kezdték ünnepelni, a középkorban a 11. századtól, először a clunyi bencés apátságban. Viszont csupán a 14. században rendelték el a hivatalos ünneplését. Felsőcsernátoni Bod Péter azzal magyarázza, hogy IV. Gergely pápa szerint, ha „az apostoloknak és a mártíroknak van ünnepe, inkább kell a Szentháromságnak”.

– Mit üzensz az olvasóknak?

– A 2Kor 3,17 szerintem most igen aktuális ez ünnep alkalmával: „Ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság.” A szabadságot úgy képzeljük el, hogy nem függünk senkitől és semmitől. Ez az ige viszont figyelmeztet: az embernek létezik olyan függőségi viszonya, amelynek sohasem szabad megszűnnie. Ez pedig Istentől való függőségünk. Mindez segít abban, hogy az élet többi területén – akkor is, ha rabságban élünk, vagy jogainkat korlátozzák – szabadok tudjunk lenni.

Új magyar pünkösödöt!

1. | S e megértés teremtett közöttük, a világ minden részéről Jeruzsálembe sereglett emberek között tolmácsolás nélkül is mélyebb, teljesebb lelki közösséget. Ez valóban nyelvi és megértési csoda volt. Nem új szavakat, kifejezéseket találtak vagy alkottak az emberek, hanem új grammatikát találtak, a szavak használatának új lelkiségét, lelkületét, valami szent szűrőt, amelyen a szenny és a bűn szavai fennakadtak. Ez a szeretet grammatikája volt, olyan világnyelv, amelyet nem kellett kitálatni, hanem Isten Lelke hozta létre a szeretet nyelvét. Iskolázás nélkül is azonnal elsajátítható szűrője volt, hiszen a szeretet másként válogatja a szavakat, mint a gyűlölet vagy a közöny, másként, mint a cinizmus, a szándékos ferdítési fortély. Nem a káromkodás züllesztő antikultúrája volt ez, amely ma befröcsögi a köztereket, a virtuális tereket, a Facebookot és más közösségi tereket, sőt a személyes, otthoni légkört is beszennyezi.

A Szentlélek ugyanis megszenteli, gyógyítja és hitelesíti a nyelvet, mert gyógyítja, megszenteli a nyelvet használó embert. A szív teljességéből szól a száj – tudjuk kétezer év óta „Ha emberek vagy angyalok nyelven szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom” (1Kor 13,1).

A nyelvalkotó Lélekről szól az igazi pünkösöd, aki a világ nyelvi konzervdobozai, a gyilkos parancsszavak vagy az üres fecsegés világkorszakában is igazi én-te kapcsolatot teremtő nyelvezettel ajándékoz meg. A simogató, tisztelő, becéző, okosan érvelő, Istenhez és emberhez méltó szavakkal. Csak egy kicsit kellene meghallanunk magunkat, hogy mennyi szitokszó folyik a szánkából akár egy nap alatt, s ezek aránya mennyire durván meghaladja a tényleges és értelmes közléseket. Milyen jó lenne, ha a csend, a hallgatás fenséges és gyógyító beszédét kezdené újra megtanulni népünk. Mert valamikor édes anyanyelvünk szinte mentes volt a maró lúgtól, a másokat felgyújtó kommunikációtól. Az óvodától az egyetemig, a parlamenttől a médiáig, bölcsőtől a koporsóig nagy nyelvreformra lenne szükség. Az első pünkösöd ámuló csendjével, a saját nyelven megértett, meghallott isteni tiszta beszéddel de jó lenne kicsit e pünkösödön magunkat és egymást is gyógyítani.

Ferdinand Ebner párbeszédszakértő filozófus Arisztotelészt idézve írta: az embert a nyelv teszi emberré. De a szellem, a Lélek az, aki a szótlan embert szavakkal ajándékozza meg. A fecsegő embert pedig le tudja halkítani, és üres szájájtartás helyett értelmes gondolatokat, üzeneteket közlő szájjal tudja megajándékozni.

Ma az emberek egyik legnagyobb betegségforrása beszédük te-nélkülisége: nyelvükben is az én az első és utolsó szó, életükben is az önzés dominál. Ha a te is előfordul, azt káromló szókapcsolásokkal rontják le. Tisztelet a kivételnek. A filozófus a szavak pneumatológiáját ajánlja, kéri a nyelvi elzúllásban vergődő világunktól. Amint Áprily Lajos kérte egyik versében: „Csak gyökeres szót adj”.

Eugen Rosenstock-Huessy szerint a keresztyénség még felfedezhető az egyházban. De azon kívül? „Titokzatos versenyfutás van a korszellelem és

A Szentlélek eljövetele. Mauritz Lang? 17. század (Magyar Nemzeti Múzeum)

a Szentlélek között, s az a feladatunk, hogy a Lélek kiáradását és nyelvteremtését segítsük, de legalábbis ne akadályozzuk” – vallotta. Erre tette fel egész életét.

Új Kazinczyk, Csokonai Vitéz Mihályok, Kölcsey Ferencek kellene a digitális eszközök elé minden szinten. Új nemzeti nyelvbredés. Nyelvi otthonteremtés, nem hajléktalanná tétel. Nyelvtisztítás. Gondolkodástisztítás, szív tisztítás. Ez pedig Lélek nélkül nem megy. Új magyar pünkösödöt kell kérnünk a Kárpát-medencében. Ez a lélekből lélekbe, szájról szájra terjedő nyelvezet pedig a szeretet, a tapintat, a tisztelet, az emberi méltóság eddig még igazán meg sem született anyanyelve. Tudjuk-e erre gyúrni, edzeni a belső emberünket? Naponta. Mert ez az óra parancsa, hiszen a szív teljességéből szól a száj. Töltse be, jellemezze ez beszédünket, nyitottságunkat, mások megértésének készségét, önzetlenségünket.

Alkossuk meg együtt az egészséges és jövőt oltalmazó magyar közbeszédet. Elgondolkodtató, hogy mennyire kikopott a közmédiából a korábban évtizedeken át műsorban szereplő adás a szép magyar beszédért. Hiszen Lélek-kultúra, nyelvi kultúra, magyarságkultúra szorosan összefügg. A jövőhöz nem elég a kigyúrt testek birodalma, amelyekből csak a siftergő indulatok, szitkok áradnak.

Készüljünk úgy pünkösdre, hogy tudatosan kövessük, miről, hogyan szól a szánk. Legyen nyelvújítást, beszédkulturát, magyar megújulást elősegítő pünkösödünk! Tudatosan törekedjünk erre, ez Istenen és az ő Szentlelkén nem fog múlni. Ő már az első pünkösödön elvégezte a maga nyelvreformját. Most rajtunk a sor, hogy egymás és önmagunk felé meglépjük ezt a nyelvtisztítást. Lélektisztítással. Hogy ne essünk vissza a kétezer éve felszámolt bábéli nyelvzavarba, tudatzavarba, önértékelési zavarba, emberi és nyelvi káoszba. Kigyúrt lelkeket a magyar földre!

Fodor András

Pünkösöd

Minden tavasszal újra élem
a reggel gyönyörét
a lucfenyők, a kertek magasában,
keserves, hosszú boldog szagztatásal
burukkolnak a gilicék.

És fölcsattan a gyermekének,
fölbúg az orgona:
Jövel Szentlélek! – vigyél el a nyárba,
hol égig ér a játék palotája,
szabadság otthona.

Már jön értem apám az állomásról,
futok elébe ki, –
a kanyarból is látom szívdobogva:
örömet ír felém a sétatotja,
fölbukkantja, lengeti.

Elstartolt a Fit7

2021 nyarán az IKE elnökségében megfogant egy új projekt terve: mi lenne, ha a KOEN Vakációs Bibliahét mintájára összehoznánk egy hasonló programot, amely a kátés, ifis korosztályt célozná meg? Azt tapasztaltam ugyanis, hogy a vakációs bibliahét rendkívül széles népszerűségnek örvend, nagyon sok gyülekezet bekapcsolódik, viszont a 12-18 éves korosztály elérése nehézkesen működik. Egy ifjúsági bibliahét körvonalazódott lelki szemeim előtt. Az ötletet megvitattuk az Erdélyi Református Egyházkerület ifjúsági előadóinak őszi tanácskozásán,

majd az IKE elnöksége felkarolta a projektet. 2022 januárjában létrehoztuk az első kiadvány munkacsoportját (lelkészek és vallástanárok, a KOEN képviselői, illetve a Királyhágómelléki Református Egyházkerület képviselője).

12 lelkes, főként ifjúsággal foglalkozó lelkész és pedagógus (8 lelkész és 4 vallástanár) találkozott Parajdon. Mindenekelőtt megfogalmaztuk a célt, célokat: olyan érthető, átlátható és dinamikus tábori anyag összeállítása, amely a fiatalok nyelvén teszi kívánatosá a keresztyén értékeket, identitást, közösséget, egyházat.

Parajdon találkozott a projektet megtervező csapat

Elsődleges cél, hogy a fiatalokat segítsük Isten és önmaguk megismerésére, mások elfogadására. Fontos, hogy a készülő kézikönyv értelmes, tartalmas, érték közvetítő és szórakoztató anyagot tartalmazzon, és ifjúsági tábor keretében könnyen használható legyen. A kiadvány célja, hogy segítse a tábor vagy ifjúsági napok szervezőit egy kész, tartalmas, teológiai és módszertani szempontból is átgondolt segédanyaggal.

Eldöntöttük, hogy 2023-tól kezdődően minden évben elkészítenénk, és tavasz folyamán elérhetővé tennénk az egyházmegyék, gyülekezetek számára. A terv szerint az első esztendőben az IKE, mint az Erdélyi Református Egyházkerület Ifjúsági Szövetsége, a következőben a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Ifjúsági Szövetsége által megbízott munkacsoport készítené elő a témát, a vezetők kézikönyvét, illetve a digitális segédanyagokat.

A másfél napos tanácskozáson megálmodtuk a készülő kézikönyv strukturális felépítését, leosztottuk a feladatköröket. Terveink szerint a kiadvány öt napra részletes, teljes napot átfogó tervet fog tartalmazni (játékok, javasolt énekek, áhítatvázlatok, napi téma feldolgozása, elmélyítés, szabadidős tevékenység, esti programok stb.).

A szerkesztői csapat lelkesedése a találkozó végére beérett. Csak úgy záporoztak a kreatív, kreatívabb ötletek a téma, illetve a teljes projekt elnevezésére. Végül a Fit7 (Fiatal Tanítványok Hete) mellett döntöttünk, és lelki szemünk előtt már láttuk a megvalósulást. Hálaímaival zártuk az alkalmat, mert tudjuk, hogy Isten kegyelme nélkül minden igyekezetünk hiábavaló. Nagyszerű volt megtapasztalni az együtt gondolkodás és közös munka örömét.

| RUSZKA SÁNDOR |

Egyél szépen!

Ünnepeink alkalmával nem hiányozhatnak asztalainkról a sütemények, de nem ritkán a hétköznapiakban is kedvünk támad egy-egy otthon készült desszert elfogyasztásához. Ezért egy olyan sütemény receptjét szeretném megosztani, melyet reggelire is fogyaszthatunk egy pohár joghurt vagy tej mellé, de vendégváráshoz is praktikus és alkalmas. Az egyszerű hozzávalók sorából talán csak a mélyhűtőből előkerült vörös áfonya emelkedik ki, mely fanyar, kesernyős ízével különlegessé teszi az összehatást. Lehet helyettesíteni más gyümölccsel is, amennyiben a vörös áfonya nem áll rendelkezésünkre.

A vörös áfonyáról érdemes tudni, hogy magas flavonoid tartalma miatt erős antioxidáns hatású. A flavonoidok védik szervezetünket a káros oxidációs folyamatoktól, fogyasztásuk segíthet megelőzni a krónikus betegségeket, az érlemezéssé, a koleszterinlerakódást, bőrproblémákat, csökkenti a szívinfarktus esélyét, de a rák elleni küzdelemben is segítségünkre van. Húgyúti fertőzések kezelésében is nagyon hatásos.

A képen látható vörösfonyás, túrós, joghurtos sütemény a következőképpen készül: 3 egész tojást keverjük el habosra 10 dkg cukorral, 2 csomag vaníliás cukorral, majd adjuk hozzá az előzőleg összedolgozott 15 dkg tehéntúrót és 4 ek görög joghurt keverékét. 18 dkg lisztet keverjük össze 1 csomag sütőporral és 1 tk őrölt fahéjjal, egy csipetnyi sóval, majd forgassuk az

egészet össze a tojásos, joghurtos egyveleggel. Ekkor keverjük össze óvatosan a kimért 15 dkg gyümölccsel, és reszeljük bele egy jól megmosott citrom héját.

Egy kalácstejsit vagy őzgerinc formát béleljünk ki sütőpapírral, oszlassuk el benne a masszát, és szórjuk meg darabosra vágott dióhéjjal. 180 fokban sütőben nagyjából 40-45

percig süssük. Egészségesebb változatot is készíthetünk, ha kicseréljük a hozzávalók közül a fehér lisztet teljes kiőrlésűre, a cukrot édesítőszerre (pl. eritrit), és a görög joghurtból 2%-os zsírtartalmút használunk. Mindkét esetben egy puha, szaftos belsejű sütemény lesz az eredmény, amely könnyen felkerülhet a kedvencek listájára.

| ALBERT BEÁTA |

Tigrisszúnyogok: mintha otthon lennének

Beszélgetés Horváth Cintiával a szúnyogok jelentőségéről, irtásáról

Rovatunkban ezúttal a szúnyogok kerülnek előtérbe. Az általuk okozott kellemetlenségek mellett azt is megtudhatjuk, milyen hasznos szerepük van a természetben. Mindezekről Horváth Cintiával, a Kolozsvári Agrártudományi és Állatorvostudományi Egyetem Állatorvosi Karának doktoranduszával beszélgettünk.

– Mit fontos tudni a szúnyogokról, és milyen fajokat tartanak számon?

– Romániában jelenleg hatvanegy szúnyogfajt tartanak számon, közülük két inváziós fajról, Európában ötről tudunk. A nálunk is előforduló inváziós fajok a tigrisszúnyog és a japán bozótszúnyog, ezek veszélyesek, mivel agresszíven és gyorsan terjednek. A tigrisszúnyogot legelőször Bukarest környékén jelezték 2012-ben, mára viszont már 19 megyében van jelen. A japán bozótszúnyogot legelőször a kolozsvári nemzetközi reptérre kihegyezett szúnyogcsapdák segítségével sikerült befogni 2020-ban, ez a faj első megjelenése Romániában. Magyarországon és Szerbiában már jelen van a koreai szúnyog is, ez is elég agresszíven terjed, úgyhogy a következő pár évben számíthatunk a megjelenésére Romániában is.

Ám a szúnyogok a kellemetlenségek ellenére jelentős szerepet töltenek be a táplálékláncban. A lárvák vízi környezetben élnek, ezért számos vízi rovarnak vagy hálnak jelentik a táplálékot. A felnőtt egyedek pedig madaraknak vagy más rovarrevő állatoknak a táplálékai. A szúnyoglárvák azért is fontosak, mert ezek a vizekben algákkal táplálkoznak. Ha nincsenek jelen, az algák elszaporodhatnak, és ez eutrofizációhoz vezethet (vízvirágzási folyamat). Ez ahhoz vezet, hogy a víz oxigénszintje lecsökken, és emiatt az élőlények elpusztulnak.

folytatott küzdelem során. Hosszabb távon új egyensúlyi helyzet alakulhat ki: a kiszorított őshonos fajok akár életterük beszűkülése során ki is halhatnak, ezért ezeket a természetes és a természetközeli élőhelyeket veszélyeztető tényezőként tartjuk számon.

– Több betegséget is terjesztenek?

– Igen, számos kórokozónak lehet az terjesztője (malária, szív- és bőrférgesség, arbovírusok). Arbovírusnak nevezzük azokat a vírusokat, amelyek vérszívó rovarok által terjednek állatokról emberre. Ilyen lehet a chikungunya-láz, a dengue-láz, a Zika-vírus, a nyugat-nílusi láz vagy különböző agyvelőgyulladások. Ezek igen veszélyesek, főként azért, mert e betegségek trópusi országokra jellemzőek, nálunk csak kevés behurcolt esetről hallottunk. Ám ahogy a klíma megengedi az állatok elszaporodását, a betegségek is egyre inkább megjelennek majd nálunk.

– Hogyan védekezhetünk ellenük?

– Figyeljünk oda, mit tartunk a kertünkben. Ezek a szúnyogok megtelepednek bármiben, ami a vizet képes megtartani egy hétig, másfél hétig, ami a lárvák kifejlődéséhez szükséges. Ezért bármi, ami a kertünkben vizet fog fel, lehetséges tenyészhelynek tekinthető. Hasonlóan a környezetben eldobott különböző tárgyak – amelyekben az esővíz megáll – tenyészhelyként szolgálhatnak a szúnyogok számára. Védekezés terén beszélhetünk szúnyogirtásról. Ez esetben főként a biológiai módszereket kellene alkalmazni, mivel a vegyszeres irtás nemcsak a szúnyogokra hat ki, hanem különböző más rovarokra, például a méhekre is. A biológiai védekezés nem vesz igénybe vegyszert. Ilyen például a steril rovartechnika, ez még friss eljárás Európában, nálunk nem alkalmazzák. Ennek során a szúnyogokat gammasugarakkal megvilágítják, ezáltal sterilizálják azokat, s nem képesek szaporodni. Egy másik biológiai védekezési forma, amely állóvizeinket érinti, egy baktérium betelepítése. A *Bacillus thuringiensis* a szúnyoglárvákra gyakorol hatást, és nem károsít más élőlényeket. Jó lenne, ha Romániának lenne kidolgozott rovarirtási ütemterve a különböző városokban, amely arra összpontosítana, hogy csak a szúnyogokat irtsa. Fontos lenne ezeknek a biológiai technikáknak a bevezetése nálunk is.

– Tudsz valamit ajánlani az olvasóknak, hogyan védekezzenek a szúnyogokkal szemben?

– Amikor esténként kimegyünk, próbáljunk meg olyan ruhát viselni, amely a legtöbb testrészünket, testfelületünket elfedi. Ezen kívül pedig az olyan kereskedelmi forgalmazásban megtalálható szúnyogirtó szereket tudom ajánlani (spray vagy kenőcs formában), amelyek erre lettek kifejlesztve.

Ha kíváncsiak, milyen szúnyoggal találkoztak, vagy szeretnének hozzájárulni a kutatók munkájához az inváziós fajok felderítésében, érdemes kipróbálni a Mosquito Alert nevű telefonos applikációt. Ezen szúnyogokról készített fényképeket oszthatnak meg, amelyeket a szakértők azonosítanak. Ne felejtsek: az idegen fajok felderítésében és terjedésük korlátozásában a lakosság is fontos szerepet játszik!

Aedes albopictus (tigrisszúnyog) nőstény táplálkozás közben
(fotó: Andrei Daniel Mihalca)

– Minek köszönhető, hogy az inváziós fajok egyre inkább megjelennek nálunk?

– Különböző antropogén tényezők befolyásolják e fajok megjelenését, ilyen például a kereskedelem vagy a turizmus. Ez alatt értem például a használt gumibroncsok kereskedelmét vagy a dísznövények forgalmazását a trópusi országokból az európai országokba. A tigrisszúnyog így került be Európába. Az antropogén tényezők mellett a klímaváltozás is elősegíti e fajok terjedését: a felmelegedés egyre inkább kezdi a környezetet átformálni olyanná, mint amilyen az őshazájuk, és ez elősegíti megjelenésüket. Minél melegebb van, annál jobban érzik magukat, mintha otthon lennének.

– A tigrisszúnyog honnan származik, és mit kell tudni róla?

– Az egyik legerőszakosabban terjedő inváziós faj a világon, Délkelet-Ázsiában őshonos, és a korábban említett módon terjedt el a világban. A nevét a külleméről kapta, mivel csíkos állat, és könnyen fel lehet ismerni, fekete-fehér, a lábain csíkok találhatók, hátán hosszú, fehér, egybefüggő vonal figyelhető meg. Gyorsan terjed, napközben táplálkozik, nem olyan, mint a megszokott szúnyogok nálunk, amelyek este merészkednek elő táplálkozni. Gyorsan beilleszkedik: a szárazság és fagyűrő tojásai révén képes áttelelni nálunk. Ugyanakkor versenyző típus: képes kiszorítani az őshonos fajokat egy-egy élőhelyről a tápanyagért és a tenyészhelyért

Élni kell a talentumokkal

Felújították a pókakeresztúri gyülekezet 14. századi templomát. A két év alatt elvégzett munkálataikért május 8-án adott hálát a közösség.

Miután 2019 végén, illetve 2020 elején nagy károk keletkeztek a templom – annyira ellepte az épületet a víz, hogy a padlózat teljesen elázott, a vakolat és a padok, bútorok is károsodtak –, szükségessé vált a hajlék mielőbbi felújítása. Nagy munkába kezdett a kis közösség, de a magyar kormány és az egyházkerület jóvoltából biztosított támogatással, majd a román kultuszminisztériumtól és a gyülekezet önrészből összegűjtött anyagiakkal sikerült teljesen rendbe tenni a templomot. A hálaadó istentiszteleten Kató Béla püspök elmondta, több mint 400 templom újult meg az elmúlt öt évben, intézményeinket is beleszámolva pedig az ötszázat közelíti a kivitelezett projektek száma. A püspök szerint az embernek el kell számolnia azzal, amit Istentől kapott: talentumokkal, lehetőségekkel, áldásokkal. Ezekkel az adottságokkal élnünk kell környezetünk, társaink javára úgy, ahogyan maga Jézus tanította a jó sáfárról szóló példázatban. Veress Róbert görgényi esperes köszöntése után Bíró János helyi lelkipásztor szökölt az egybegyűltekhöz a Mt 22,14 verssel. „A kevés emberi mértékkel mindig aggodalommal tölt el minket, de ha Isten szavára hallgatunk, megértjük, hogy vele a kevesekhez tartozni ünnep, hiszen Isten a kicsiket választotta ki az örök életre és a szolgálatra” – mondta el a lelkipásztor, majd köszönetet mondott a támogatóknak: a magyar és román kormánynak, a holland testvérgyülekezetnek, Marossárpatak község előljáróinak, az egyházközösség presbitériumának, gondokának és a gyülekezetnek.

Ambrus Attila egyházkerületi főgondnok szerint ahol megfogytokozik a lakosság, ott a Lélek ereje megnövekedik, és lehetőséget ad a kitartásra. Soós Zoltán konzul rámutatott: egy felújított templom azt jelzi, a közösség otthonának tekinti a vidéket, és ott is tervezi az életét. Az alkalmon a helyi gyerekek szolgáltak énekkel, szavalattal.

Fotó: Kiss Gábor

Tűzeset Felsősfalván

Rövidzárlat miatt tűz ütött ki a felsősfalvi gyülekezeti otthonban csütörtökön, május 12-én éjszaka. A régi faépület percek alatt a tűz martalékává vált, jelenlegi becslések szerint csak az alap maradhat meg, teljes újjáépítésre lesz szükség. A környező épületeket nem érte kár. A gyülekezetet és helyieket megrendítette az eset, de a székely kalákaszellem még működik, sokan felajánlották segítségüket a romok takarításában, erőgépekkel könnyíték a nehéz munkát – mondta el Szász Tibor András lelkipásztor.

A gyülekezeti otthonban intenzív tevékenység folyt, naponta foglalkoztak idősekkel, gyerekekkel, nyaranta pedig táborokat rendeztek itt. A több mint százéves, nagy méretű faépületet a kommunista rendszer idején elkobozták, a termelőszövetkezet irodája, majd seprűkötő műhely működött benne. 1990-ben vette újra birtokba az egyházközösség. Az ingatlan ekkor nagyon rossz állapotban volt, a gyülekezet azonban 1992-től nagyreszt közmunkával felújította, és azóta is folyamatosan használta.

| BEREKMÉRI GABRIELLA |

Hirdetés

Úrvacsorai kiskehely
rozsdamentes anyagból,
generációkon átívelő
használatra

www.szekelymuvek.hu
E-mail: szekely94bt@gmail.com
Tel.: +36 30299 5129

Toronyjavítás
-festés
-bádogozás

LUKÁCS ALPIN'S

0744 612 079

ÜZENET

ISSN 1223-8848

Az Erdélyi Református Egyházkerület gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400158 Kolozsvár, Eötvös utca (str. Constanța) 1-3. sz.

Telefon: 0731-019404 • Drótposta: uzenet@reformatus.ro

https://reformatus.ro/mediatar/kiadvanyok/uzenet • Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. • A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Tipográfia: IDEA PLUS

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában • Felelős vezető: Dávid Zoltán

